
V nejlepší škole v Evropě mají dvacetkrát vyšší příjmy

V nejlepší škole v Evropě mají dvacetkrát vyšší příjmy

30.5.2009, rubrika: Ekonomika, strana: 10, autor: KATEŘINA PERKNEROVÁ

Rektor Českého vysokého učení technického Václav Havlíček je pro zavedení školného a říká:

* České vysoké školství je vzhledem k podmínkám vysoce výkonné. Tvrdí to alespoň profesor Ripka, který zastupoval ČVUT v týmu připravujícím reformu VŠ. Proč tedy volání po zásadní změně?

Kolega Ripkamápravdu, že jsme na tom relativně dobře, ale bohužel do světové špičky nepatříme.

* Co je nutné udělat, abychom se do ní dostali?

Musíme odstranit hluboké podfinancování vysokého školství. Nejlepší technická škola na evropské pevnině je ETHCurych, která je placená ze státního rozpočtu. Má14 tisíc studentů,ČVUTjichmá24 tisíc. Švýcarská škola dostává stejný objem peněz jako my, ale ve švýcarských francích. Najednoho studenta mají dvacetkrát víc prostředků než my. Oni ale také občas produkují nositele Nobelovy ceny.

* Kde hlavně musí dojít k průlomů?

Například přístrojové vybavení, které je velmi drahé a pro nás nezbytné, nakupujemeza tytéž ceny jako Švýcaři. Vprvé radě bychom tedy přistoupili k modernizaci laboratoří. Ale klíčovou podmínkou je zlepšení personálních zdrojů. Ve zmíněnéETH Curych působí 60 procent učitelů ze zahraničí. Unás bychom je mohli spočítat na prstech jedné ruky. Tito špičkoví odborníci jsou totiž zvyklí na jinou finanční úroveň.

* Jaký je u vás poměr mezi prostředky získanými ze státního rozpočtu a ze spolupráce se soukromou sférou?

Financování veřejných škol je u nás založeno na počtu studentů. Ten se násobí koeficientem ekonomické náročnosti, kde základní normativ činí zhruba 38 tisíc korun. To platí například pro právnické a filozofické fakulty. Uinženýrských technických oborů se násobí koeficientem 1,65. Čilimydostáváme o 65 procent na studenta víc než humanitní školy. Jenžemypotřebujememnohemdražší vybavení a také větší počet učitelů.

* To ale stále hovoříme o státních financích.

Naše školamároční rozpočet blížící se čtyřem miliardám. Odstátu získáváme 1,3 miliardy. Dalšíh čtyřicet procent tvoří příjmy z výzkumných grantů, o jejichž získání se ucházíme ve veřejných soutěžích. Načistou obchodní činnost s privátními partnery tak zbývá méně než deset procent.

* Jenže v Bílé knize která byla východiskem diskuse o reformě vysokého školství, se říká, že školy by se měly soustředit právě na tento způsob financování.

Nedaří se to, neboť zahraniční firmy se snaží zaměstnat hlavně lidi ze své mateřské země. Chyba je ale také u nás. Pracovníci vysokých škol často nejsou zvyklí dohodnout konkrétní výstupy v jasně daných termínech a pak je plnit. Mnozí se drží zákona, kde je zaručena svoboda bádání, takže zkoumají jaksí nezávazně. Proto nezřídka neradi podepisují termínované dohody.

* Čili pokud chceme skutečně podstoupit kvalitativní skok, musí hodně přidat i vysokoškolsktí kantoři?

Zcela nepochybně. Bez určité personální obměny to nepůjde. Námchybí střední generace vědeckých pracovníků. Mámeskvělé odborníky vyššího věku a velmi schopné mladé absolventy. Ti tu odvádějí vynikající výkony, ale často jen do doby, než založí rodinu a řeší bytovou otázku.

* Když se bavíme o penězích, nemohu pominout školné. Karlova univerzita ve svém materiálu navrhuje tzv. zápisné ve výši 5000 korun na počátku každého semestru. Jste pro?

Přiměřené školné by zavedeno být mělo za předpokladu, že stát o tuto částku nesníží příjmy škol ze státního rozpočtu. Nejlepší studenti by ho také měli v plné výši dostat zpět ve formě prospěchového stipendia. Asamozřejmě nesmí být pro talentované zájemce bariérou pro získání vysokoškolského vzdělání.

* Jste pro odložené školné nebo zápisné?

Školné by nemělo žádný význam, pokud by je absolventi mohli splácet až deset let po skončení školy. Mynemámezlatou rezervu, takže je nemůžeme vzdělávat na dluh. Řešením by bylo, kdyby stát škole zaplatil hned a absolventi dluh pak vraceli bance nebo státu. Z tohoto pohledu preferuji zápisné.

* Ve výši?

Mělo by být zhruba ve třetině našich nákladů na studenta, které na ČVUT činí 65 tisíc korun za rok.

* Ale 22 tisíc ročně by bylo pro většinu studentů neřešitelnou překážkou.

Je to hodně, zejména pro děti z nízkopříjmových skupin. Tahle otázka se musí vyřešit výhodnými studentskými půjčkami. Něco s tím ale udělat musíme, protože studium na technických je daleko nákladnější a náročnější než na humanitních školách. Proto i zájem středoškoláků je nižší.

* Jak se díváte na státní maturitu, která by se měla stát vstupenkou na VŠ?

Mohla by přijímací řízení usnadnit, pokud bude obsahovat matematiku.

* Když uchazeč bude mít státní maturitu z matematiky v obtížnější úrovni, vzali byste ho automaticky?

Pokud by ji udělal na jedničku až trojku, vzali bychom ho na většinu fakult bez přijímací zkoušky.

* Když už jsme u těch známek a výkonnosti, jak hodnotíte úkaz tzv. létajících profesorů, kteří putují z jedné školy na druhou a nemají vlastně stálé studenty?

Podle mě by se do akreditace měli počítat jen docenti a profesori, kteří na škole působí minimálně na 70procentní úvazek. Nesouhlasím s návrhem, který obsahovala Bílá kniha, kdy se měly habilitace profesorů a docentů na centrální úrovni zrušit a převést na školy. V našich podmínkách by to mohlo znamenat výraznou devaluaci těchto akademických titulů.

* Mezi prestižní fakulty ČVUT kromě architektury vždy patřila i elektrotechnika. Zařadí se mezi ně i fakulta informačních technologií, kterou jste otevřeli v dubnu?

Mezi naše prestižní fakulty určitě patří též jaderná a fyzikálně inženýrská, ale i další, nechci dělat žádný žebříček. Nicméně elektrotechnická fakulta skutečně stála v čele rozvoje informatiky. Šlo však vždy o výuku spjatou s fyzikální podstatou zpracování informací, tedy s elektronikou. Naproti tomu se vyhranil samostatný obor, který se zabývá teoretickou informatikou, ale i multimédií a webem. Vzhledem tomu, že velké procento uchazečů má zájem o informatiku, ale už méně o fyziku, hmotu a reálný svět, je potřeba jejich potenciál využít. Proto jsme novou fakultu otevřeli.

* Kolik se vám během prvního měsíce existence fakulty přihlásilo zájemců?

Do prvního ročníku můžeme přijmout pět set studentů, přihlášených už je přes šest set. Kromě několika desítek jedinců, kteří díky výborným studijním výsledkům nemusejí dělat přijímací zkoušky, ostatní vybereme jednak podle průměru z matematiky na SŠ, jednak výsledků národních srovnávacích testů z matematiky SCIO. Přijímací řízení stále běží, takže zájemci se mohou hlásit až do 20. června.

* Nebude nová fakulta vychovávat jen poněkud nepřičetné zastánce virtuálního světa počítačů se sluchátky na uších?

Věřím, že absolventi budou komplexní osobnosti. Nafakultě se budou učit i humanitní a ekonomické předměty. V prvním ročníku je dokonce povinná tělesná výchova, abychom posluchače dostali aspoň na pár hodin od obrazovky a klávesnice. Uvidíme, jaká bude realita za pět let. Ono to je vždycky trochu jinak, než si člověk představuje. Kdysi seměsyn ptal, jaký studijní obor bych mu poradil, a já mu odpověděl, že musí vědět, co chce dělat potom. Odvětil, že přesně neví, ale hlavně nechce pracovat denně 12 až 24 hodin jako jeho rodiče.

* Jak dopadl?

Je zaměstnán v bance, ačkoli je absolvent elektrotechniky, a určitě pracuje déle než osm hodin denně.

„Školné by mělo být zhruba ve třetině našich nákladů na studenta, které na ČVUT činí 65 tisíc korun za rok.“

Celý rozhovor najdete na www.denik.cz/CVUT